

בית דין אזורי לעבודה בתל אביב - יפו

ב"ל 49122-11-15

1 **15 ינואר 2019**
2

לפני:
כב' השופט אורן שגב

פילוט חגית ת.ז. 29619566
ע"י ב"כ: עו"ד עופר בר לב

התובעת

-

המוסד לביטוח לאומי
ע"י ב"כ: עו"ד שירה צמיר

הנתבע

3
4

פסק דין

5
6
7
8
9

עניינה של תביעה זו היא בקשתה של הגב' פילוט חגית לשינוי מעמד בדיעבד, שנדחתה ע"י הנתבע בהחלטתו מיום 9.8.2015.

10 **העובדות שאינן במחלוקת ועיקרי ההליך בתמצית:**

- 11 1. התובעת היא רואת חשבון בהשכלתה.
- 12 2. התובעת הגישה בקשה לנתבע לשינוי סטטוס בדיעבד (מ"עובד עצמאי" ל"נישום
- 13 שאינו עומד בקריטריון"), כאשר ביום 9.8.2015, התקבלה החלטת הנתבע הדוחה
- 14 את בקשתה בזו הלשון –
- 15 "הריני לאשר קבלת מכתבך מיום 21.7.2015. ממכתבך זה עולה כי הנך מבקשת
- 16 לראותך כעצמאית שאינה עונה להגדרה החל מ-1.1.2013.
- 17 לצערי לא ניתן להיענות לבקשתך.
- 18 סעיף 5 לחוק קובע כי: "עובד עצמאי שהיה למבוטח שאינו עבוד ואינו עובד
- 19 עצמאי ייחשב כעבוד עצמאי עד ליום שבו הודיע הוא למוסד..."
- 20 רק ב-31.3.2015 מסרת לנו הצהרה בכתב ולפיה חדלת לעבוד כעצמאית החל מ-
- 21 1.1.2015. ואכן, מעמדך שונה בהתאם.

בית דין אזורי לעבודה בתל אביב - יפו

ב"ל 49122-11-15

- 1 לפני כן לא הוגשה על ידך שום בקשה אחרת. נהפוך הוא, דאגת להקטין מקדמות
2 והמשכת לשלם את דמי הביטוח ולאורך כל התקופה היית מבוטחת פוטנציאלית
3 לגמלאות.
- 4 יתרת חובך להיות הינה בסך 4462 ₪...." (להלן - **החלטת הנתבע**)
- 5 3. לאור החלטת הנתבע, הגישה התובעת ביום 21.11.2015 את התביעה שבכותרת,
6 כאשר בהסכמת הנתבע גביית החוב עוכבה עד למתן פסק הדין.
- 7 4. ביום 15.1.2017 הגיש הנתבע תעודת עובד ציבור החתומה על ידי גב' יעל גליקס,
8 מנהל מחלקת גביה הרצליה, המתייחסת להודעות שהגישה התובעת. כמו כן,
9 הוגש תצהיר מטעם התובעת.
- 10 5. 23.10.2017 התקיים דיון הוכחות, במסגרתו הסכימו הצדדים כי התובעת תבחן
11 את אופן חישוב החוב ותודיע לבית הדין על ממצאיה. למען הסר ספק, לא
12 התקיימו חקירות במעמד הדיון.
- 13 6. הצדדים הודיעו כי לא הגיעו להסכמות בדבר גובה החוב. הנתבעת הגישה חישוב
14 מטעמה לפיו גובה החוב עומד על 2,828 ₪ בלבד. על כן, ביקש הנתבע להגיש
15 תעודת עובד ציבור נוספת מטעמו המתייחסת אף היא לחישוב גובה החוב; אולם,
16 חרף מספר אורכות שניתנו לנתבע, תעודה כאמור לא הוגשה. בין לבין, ביום
17 3.5.2018 הגישה התובעת חישוב נוסף מטעמה, היוצא מנקודת הנחה כי אינה
18 עובדת עצמאית, לפיו יש לחייב את הנתבע בהחזר בגובה 350 ₪ בגין דמי ביטוח
19 ששולמו ביתר.
- 20 7. הצדדים הגישו סיכומים בכתב.
- 21
- 22 טענת התובעת בתמצית:
- 23 8. לטענת התובעת שגה התובע עת חייב אותה בדמי ביטוח כ"עצמאית", זאת בעוד
24 שהחל שנת 2013 סטטוס התובעת היה "נישום שלא עונה על קריטריון", והיה
25 מקום לחשב את דמי הביטוח בהתאם.
- 26 9. לטענתה, היא עבדה כעצמאית עד לסוף שנת 2012, כאשר ביום 15.12.2012 החלה
27 לעבוד כחשבת שכירה בחברת "ספק שכר בע"מ". מקביל לעבודתה כשכירה
28 כאמור, המשיכה התובעת לעבוד כעצמאית בהיקף הנמוך מ-20 שעות שבועיות.
29 אי לכך, באותה תקופה התאימה התובעת להגדרה של "נישום שאינו עונה על
30 קריטריון".

בית דין אזורי לעבודה בתל אביב - יפו

ב"ל 49122-11-15

10. רו"ח של התובעת דיווחה לנתבע על השינוי בגובה הכנסות התובעת, כאשר
בהתאם לדיווח האמור השיב הנתבע לתובעת כספים עבור שנת 2013. דא עקא,
עקב שגגה לא ציינה רו"ח את שינוי הסטטוס של התובעת בדיווח שהעבירה. יחד
עם זאת, לאור השבת הכספים על ידי הנתבעת סברה התובעת כי הסטטוס אכן
שונה.
11. על כן, בתחילת שנת 2015 הופתעה לקבל את דרישה לתשלום הפרשי שומה בסך
של 4,077 ₪, שמקורה בחיוב התובעת בדמי ביטוח המוטלים על "עובד עצמאי".
התובעת פנתה לנתבע בבקשה לביטול החוב האמור בצירוף לבקשה לשינוי
הסטטוס, וזאת באופן רטרואקטיבי החל משנת 2013.
12. לבקשת לביטול החוב צירפה התובעת אישור מחברת ש.מ תמה בע"מ, לה נתנה
שירותים כעצמאית בשנים 2011-2012, לפיו בשנת 2013 היקף הייעוץ שניתן על
ידה עמד על 15 שעות חודשיות בלבד.
13. זאת ועוד, התובעת הגישה ביום 3.5.2018 תחשיב מטעמה, ממנו עולה כי לא רק
שאינן לה חוב כלפי הנתבעת, אלא על האחרון להשיב לה סכום של 350 ₪. הנתבע
לא הגיש כל חישוב נגדי מטעמו.
14. לאור כל האמור לעיל, לטענת התובעת, יש לקבל את בקשתה לשינוי סטטוס
בדיעבד ולבטל את דרישת החוב.
- 18
- 19 טענות הנתבע בתמצית –
20. לטענת הנתבע אין מקום לקבל את התביעה שכן התובעת חויבה בדמי ביטוח
בהתאם להוראות החוק והתקנות. כך, התובעת דיווחה על שינוי מעמדה בחודש
אפריל 2015, תוך הגשת בקשה לשנות את הסטטוס רטרואקטיבית. לטענת
הנתבע התובעת סווגה כדין כעצמאית בשנת 2013 ולא ניתן לשנות את הסיווג
רטרואקטיבית.
25. הצדדים אינם חלוקים באשר לגובה הכנסות התובעת לשנת 2013 (125,830 ₪
כשכירה ועוד 29,330 ₪ כעצמאית); על כן, בגין הכנסותיה ממשלח ידה
(כעצמאית) היה על התובעת לשלם דמי ביטוח בסך של 4,371 ₪ זאת בעוד
שבמהלך 2013 היא חויבה בדמי ביטוח בסך של 324 ₪, מכאן חיוב התובעת
בהפרשים בסך של 4047 ₪ ובהפרשי הצמדה בסך של 30 ₪.

בית דין אזורי לעבודה בתל אביב - יפו

ב"ל 49122-11-15

17. ודוק, המונח "נישום שאינו עונה על הגדרה" אינו מוגדר ביחס להוראות חוק הביטוח הלאומי ואינו רלוונטי אליו.
18. באשר לשינוי סטטוס רטרואקטיבית טוען הנתבע כי ביום 19.3.2013 הגישה התובעת דוח רב שנתי, במסגרתו הצהירה כי הינה שכירה בנוסף לעיסוקה כעצמאית. התובעת לא שינתה במסגרת הודעתה את היקף משרתה כעצמאית, ועל כן בהתאם לסעיף 1 להוראות החוק, הותר הנתבע את מעמדה כעצמאית.
19. לאחר מכן, ביום 17.6.2013 הגישה התובעת בקשה לשינוי מקדמות, ואילו ביום 15.10.2013 הגישה בקשה להקטין מקדמות, תוך דיווח על הכנסה שנתית בסך של 2,500 ₪.
20. לאור תיקון המקדמות נמצאה התובעת זכאית להחזר הפרשי דמי ביטוח. יחד עם זאת, אין בכך כדי להצדיק שינוי מעמד. רק ביום 14.4.2015 הודעה התובעת לראשונה על הפסקת עיסוק במשלח יד, וזאת רק לאחר שחויבה בהפרשי דמי ביטוח.
21. לטענת הנתבע, אין לשנות מעמד באופן רטרואקטיבי. לעניין זה די להפנות אל סעיף 5 לחוק, הקובע ברירת מחדל, לפיה יש לראות במבוטח שהודיע כי הינו עובד-עצמאי ככזה עד ליום בו הודיע אחרת, כאשר הנטל על המבוטח הינו נטל כבד וכל אימת שהמבוטח לא הודיע על שינוי במעמדו, אין לראותו כמי שמעמדו השתנה.
22. באשר לטענות התובעת לגבי התנהלות רואת החשבון מטעמה, טען הנתבע, כי התובעת היא זו אשר חתומה על כלל הדיווחים לנתבע; יתרה מזאת, התובעת היא רואת חשבון בהשכלתה. עוד נטען, כי רואת החשבון לא זומנה להעיד.
23. לאור כל האמור לעיל, מקום בו אין מחלוקת לגבי הכנסות התובעת, ומקום בו לא ניתן לאפשר שינוי סטטוס בדיעבד, ובשים לב כי התובעת לא חישה את גובה דמי הביטוח בהתאם לחוק והתקנות, יש לדחות את תביעתה.
- 24
25
26
27
28
29
30
- דיון והכרעה**
24. "עובד עצמאי", כהגדרתו בחוק הביטוח הלאומי, הינו אדם העובד ב"משלח יד שלא כעובד" ובהתקיים אחת מהחלופות הקבועות בחוק. ובלשון החוק -
- 31
32

בית דין אזורי לעבודה בתל אביב - יפו

ב"ל 49122-11-15

- 1 "עובד עצמאי", לענין שנת מס פלוניית או חלק ממנה – מי שעסק באותה תקופה
2 במשלה ידו שלא כעובד (להלן – משלה יד), והתקיים בו אחד מאלה:
3 (1) הוא עסק במשלה ידו, לפחות עשרים שעות בשבוע במוצע;
4 (2) הכנסתו החודשית הממוצעת ממשלה ידו לא פחתה מסכום השווה ל-50%
5 מהשכר הממוצע;
6 (3) הוא עסק במשלה ידו לפחות שנים עשרה שעות בשבוע במוצע והכנסתו
7 החודשית הממוצעת ממשלה ידו לא פחתה מסכום כאמור בלוח א';
8 לענין הגדרה זו רשאי השר לקבוע שיטת חישוב של ממוצעים וכן שיעור אחר
9 במקום השיעור הקבוע בלוח א';"
10
11 25. נקודת המוצא בעניינו היא כי מקום בו מבוטח מבקש לשנות סיווג שמקורו
12 בהצהרתו שלו, הרי שהנטל עליו להוכיח את מקור השינוי ואת אמיתותו; ראו
13 לענין זה את דבריו של המלומד מ. גולדברג בספרו-
14 "נטל ההוכחה שהתמלאו התנאים שפלוני הוא "עובד עצמאי" מוטל על הטוען כך
15 ... אולם מקום בו מבקש מבוטח לשנות רישומו של "עובד עצמאי", רישום שנעשה
16 על פי הצהרת המבוטח, עליו הנטל להוכיח את טענותיו (דב"ע נד/281-0 **שמואל**
17 **דניאלי נ' המוסד לא פורסם**); המבקש לעקור הצהרה שלו עצמו, צריך לתת
18 הסבר מניח את הדעת מה גרם לאותו שינוי בהצהרה (דב"ע נז/6-0 **נורית רד נ'**
19 **המוסד לא פורסם**). " [מנחם **גולדברג עוקדן הביטוח הלאומי פרק א'**, עמ' 1.58
20 (הוצאת סדן, פברואר 2018)] (ההדגשות במקור א.ש).
21 26. בעניינו, לא רק שמדובר בשינוי מעמד המבוטח על הצהרת המבוטח, אלא בשינוי
22 שביצעו מתבקש בדיעבד. על כן, מקום בו דורשת התובעת לשנות את הסטטוס
23 מ"עובד עצמאי" ל"נישום שאינו עומד בקריטריון", רלוונטי לעניינו סעיף 5 לחוק
24 הביטוח הלאומי [נוסח משולב], תשנ"ה-1995 (להלן – **החוק**), הקובע כי מבוטח
25 שהוכר כעובד עצמאי, ייחשב כך עד ליום שבו הודיע אחרת, ובלשון החוק:
26 "עובד עצמאי שהיה למבוטח שאינו עובד ואינו עובד עצמאי ייחשב כעובד עצמאי
27 עד ליום שבו הודיע הוא למוסד, או שהמוסד הודיע לו בדואר או במסירה אישית
28 אף שלא בדואר, על היותו למבוטח כאמור; ואולם רשאי המוסד, לפי שיקול דעתו

בית דין אזורי לעבודה בתל אביב - יפו

ב"ל 49122-11-15

- 1 ולבקשת העובד העצמאי או הזכאי לגמלה מכוחו, לראותו כעובד עצמאי או
2 כמבוטח שאינו עובד ואינו עובד עצמאי למרות ההודעה האמורה או אף
3 בהעדרה".
- 4 27. חלק מהחשיבות של דיווח על שינוי בזמן האמת נעוצה בכך, שמבוטח שסוג
5 כ"עצמאי" נהנה מכיסוי ביטוחי, אף אם לא אירע מאורע שזיכה אותו בגמלה,
6 ועל כן מתעורר קושי בשינוי הסטטוס בדיעבד תוך החזרת כספי הביטוח. כך,
7 למעשה במקרה דנן קיימת חזקה לפיה התובע היא עובדת עצמאית, כאשר מוטל
8 עליה הנטל לסתור חזקה זו. לעניין זה ראו את פסק דינו של בית הדין הארצי
9 בעניין עב"ל 16519-11-15 רחל ברוך קונפנינו נ' המוסד לביטוח לאומי (פורסם
10 בנבו, 26.12.2017) -
- 11 "כפי שנפסק בעניין רד, "על פי הוראה זו קיימת חזקה לפיה 'עובד עצמאי'
12 ייחשב כ'עובד עצמאי' עד ליום שבו הודיע למוסד, שאינו עובד ואינו עובד
13 עצמאי". לפיכך, נקודת המוצא לדיון היא כי קיימת חזקה שהמערערת הייתה
14 עצמאית עד יום 1.1.2013, ועל המערערת לסתור חזקה זו.
15 עוד נפסק בעניין רד, כי -
- 16 "המבקש לעקור הצהרה שלו עצמו, צריך ליתן הסבר המניח את הדעת, מה
17 גרם לאותו שינוי בהצהרה. כאשר הנתונים העובדתיים, המשמשים בסיס
18 להצהרה, מצויים בתחום ידיעתו הבלעדית של מוסר ההצהרה, ברור שנטל
19 ההוכחה המוטל עליו, כשהוא בא לשנות את הצהרתו, רב עוד יותר (דב"ע מט/43
20 0- המוסד לביטוח לאומי - איתן ארז, [פורסם בנבו] פד"ע כ' 518, 525, מול
21 האותיות "ג" "ד"")."
- 22 לאור האמור, בשלב ראשון, השאלה אותה עלינו לבחון היא האם עלה בידי
23 המערערת לסתור את החזקה כי עד יום 1.1.2013 הייתה בגדר "עצמאית", על פי
24 הצהרתה שלא שונתה. בית הדין האזורי קבע כי המערערת לא הוכיחה את גרסתה
25 העובדתית כי היקף עבודתה בעסק פחת במידה כזו כך שהסטטוס שלה החל משנת
26 2009 היה אמור להשתנות מ"עצמאית" ל"עצמאית שאינה עונה להגדרה". לאחר
27 בחינת כלל הראיות והעדויות שהיו לפני בית הדין האזורי, לא מצאנו כי יש מקום
28 להתערב בקביעתו.
- 29 ...אין בראיות שהציגה המערערת כדי להוכיח את גרסתה בדבר צמצום היקף שעות
30 עבודתה בתקופה הרלוונטית, כך שאינה עונה עוד להגדרה "עצמאית". ...מכל
31 מקום, גם אם צומצם היקף הפעילות וחלה ירידה בהכנסות, אין בכך כדי להעיד
32 על מידת הצמצום והפחתה, והאם הם היו בדרגה כזו שמשנה את מעמד המערערת
33 מ"עצמאית" ל"עצמאית שאינה עונה להגדרה". בהקשר זה יש לציין כי בעוד
34 שלסגירת עסק ניתן להציג ראייה חיצונית, כגון הודעה על סגירת עסק לרשויות

בית דין אזורי לעבודה בתל אביב - יפו

ב"ל 49122-11-15

1 המס, הפסקה מוחלטת של הנפקת חשבוניות של העסק, לא ניתן להציג ראיות
2 חיצוניות לצמצום שעות העבודה במסגרת העסק, ועל כן על המבוטח להקפיד על
3 הגשת דיווחים בזמן אמת על היקף פעילותו, ויש קושי ממשי להסתמך בעניין זה
4 על דיווחים בדיעבד...".

ומן הכלל אל הפרט

7 28. אין חולק כי התובעת העבירה הודעה מפורשת על שינוי סטטוס בשנת 2015,
8 לאחר שקיבלה הודעה לתשלום הפרשי שומה. לטענתה, כבר שנת 2013 העבירה
9 דיווח לנתבע במסגרתו הודיעה על הקטנת היקף המקדמות, אולם עקב שגגה לא
10 ציינה רואת החשבון של התובעת מפורשות כי חל גם שינוי בסטטוס התובעת,
11 וזאת כפועל יוצא מהקטנת היקף השעות בהן עסקה במשלח ידה.

12 29. אין בידי לקבל טענה זו. תחילה יאמר כי מקום בו רו"ח החשבון לא זומנה להעיד
13 על דבר השגגה שנפל בדיווח, הרי שיש קושי של ממש לקבל את עמדת התובעת.
14 הקושי אף גדל שבעתיים מקום בו התובעת עצמה היא רו"ח במקצועה.

15 30. כמו כן, מעיון בחומר הראיות עולה כי אין המדובר בהשמטה מקרית של סימון
16 "וי" בקטגוריה בטופס, אלא בדיווח אקטיבי ומילולי לגבי התובעת, ממנו עולה
17 כי הסטטוס נותר כפי שהיה. לעניין זה די להפנות אל המכתב הנלווה מטעם רו"ח
18 של התובעת, הגב' גילה שרבעי, שם צוין בזו הלשון – "הגב' חגית פיילוט שהחלה
19 לעסוק כעצמאית החל משנת המס 2011 החל לעבוד החל מיום 1.1.13 כשכירה
20 בנוסף להיותה עצמאית. בעקבות השינוי הנ"ל כפיש הודענו לכם בחודש מרץ,
21 קטנו הכנסותיה כעצמאית ולכן מצ"ב הבקשה לתיקון מקדמות לשנת המס
22 2013....".

23 31. לא נעלמו מעיניי האישורים שהגישה התובעת לעניין היקף פעילותה כעצמאית
24 בשנת 2013; כך, הוגש אישור של מנכ"ל חב' ש.מ תמה בע"מ, לפיו בשנת 2013
25 היקף הייעוץ שנתנה התובעת לחברה כעצמאית עמד על-15 שעות שבועיות. עוד
26 הוגש אישור של מנכ"ל חב' ספק סחר בע"מ לפיו התובעת מועסקת החל משנת
27 2013 במשרה מלאה.

28 32. יחד עם זאת, עורכיהם של שני המסמכים דן לא זומנו ולא העידו בבית הדין, על
29 כן ספק אם ניתן לתת משקל משמעותי לאישורים דנן. הנטל להוכיח מעבר
30 לסטטוס של "עצמאי שאינו עונה להגדרה" הינו כבד, ולא די באישורים דנן על

בית דין אזורי לעבודה בתל אביב - יפו

ב"ל 49122-11-15

1 מנת לבססו. כך, יש להוכיח צמצום של שעות פעילות בעסק, כאשר האישורים
2 דגן אינם מחייבים כי לתובעת לא היו לקוחות נוספים להם נתנה ייעוץ באותה
3 תקופה. וראו לעניין זה עב"ל (ארצי) 16519-11-15 רחל ברוך קונפינו נ' המוסד
4 לביטוח לאומי (פורסם בנבו, 26.12.2017), שם קובע בית הדין הארצי את חשיבות
5 הדיווח בזמן אמת לעניין מ עבר לסטטוס של "עצמאי שאינו עונה להגדרה" עקב
6 קשיי ההוכחה –
7 "למעבר מסטטוס של "עצמאי" ל"עובד" או ל"אינו עובד ואינו עובד עצמאי" שקל
8 יותר לאימות, כגון באמצעות מסמכי סגירת עסק, שינוי הסטטוס מ"עצמאי"
9 ל"עצמאי שאינו עונה להגדרה", עת המבוטח ממשיך לעסוק באותו עיסוק, קשה
10 לאימות בדיעבד, ועל כן במקרים אלה הנטייה היא שלא לאשר שינוי המעמד
11 בדיעבד; המערערת נהנתה מזכויות ביטוחיות במהלך השנים, ואין לאפשר לה
12 לקבל את דמי הביטוח בדיעבד."
13 33. לאור כל המקובץ לעיל, היות והתובעת לא הרימה את הנטל לשתור את החזקה
14 כי הייתה בגדר "עובדת עצמאית" בשנת 2013, ולא דיווחה במועד על שינוי בהיקף
15 פעילותה, מתייחר הצורך להידרש לשאלת הפעלת שיקול הדעת של הנתבע בנוגע
16 לשינוי הסטטוס בדיעבד.
17 34. יחד עם זאת, מקום בו התובעת השיגה גם על גובה החוב, ואילו הנתבע לא הגיש
18 תחשיב נגדי, הרי שעל הנתבע לחשב מחדש את גובה החוב בצירוף תחשיב, כאשר
19 לתובעת תעמוד זכות ערעור על החלטתו.

אחרית דבר

21
22
23 35. לאור כל המקובץ לעיל – התביעה נדחית.
24 36. כנהוג בתביעות בתחום הסוציאלי, אין צו להוצאות.
25 ניתן היום, ט' שבט תשע"ט, (15 ינואר 2019), בהעדר הצדדים ויישלח אליהם.
26

אורי שגב, שופט

27
28

בית דין אזורי לעבודה בתל אביב - יפו

ב"ל 49122-11-15

1

